

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 18.2.2009
KOM(2009) 68 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**till budgetmyndigheten om garantier som täcks av den allmänna budgeten
Anslag per den 30 juni 2008**

{SEK(2009) 159}

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**till budgetmyndigheten om garantier som täcks av den allmänna budgeten
Anslag per den 30 juni 2008**

{SEK(2009) 159}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning och transaktionernas natur	4
2.	Händelser sedan rapporten per den 31 december 2007	4
3.	Uppgifter om risker för budgeten	5
3.1.	Definition av risk	5
3.2.	Risk som avser medlemsstater	6
3.3.	Risk som avser tredjeländer	7
3.4.	Total risk som täcks av budgeten	8
3.5.	Riskutveckling	8
4.	Uteblivna betalningar, utnyttjandet av budgetgarantier och utestående fordringar ...	10
4.1.	Användning av likvida medel	10
4.2.	Utbetalningar från budgeten	10
4.3.	Utnyttjande av garantifonden för yttre åtgärder	10
5.	Garantifond för åtgärder avseende tredjeland	10
5.1.	Återvinning	10
5.2.	Tillgångar	10
5.3.	Måbelopp	10
6.	Riskbedömning: Ekonomiskt och finansiellt läge i de tredjeländer som är föremål för EU:s viktigaste lånetransaktioner	11
6.1.	Inledning	11
6.2.	Kandidatländerna	11
6.3.	Potentiella kandidatländer	12

1. INLEDNING OCH TRANSAKTIONERNAS NATUR

Denna rapport lämnas i enlighet med artikel 130 i budgetförordningen som kräver att kommissionen *två gånger per år ska rapportera till Europaparlamentet och rådet om situationen i fråga om de budgetgarantier som gemenskapen lämnar och de risker som är förenade med dessa*¹. Den kompletteras av ett arbetsdokument från kommissionen med ett antal detaljerade tabeller och förklarande anmärkningar (nedan kallad *bilagan*)².

De risker som täcks genom Europeiska unionens budget (nedan kallad *budgeten*) hänför sig till flera olika typer av låne- och garantitransaktioner och kan delas in i två kategorier:

- Lån med makroekonomiska mål som beviljas av Europeiska gemenskaperna, dvs. lån för makroekonomiskt stöd³ (MFA) till tredjeländer och, i samarbete med Bretton Woods-institutionerna, lån för att stötta betalningsbalansen i EU-medlemsstater som inte är medlemmar i EMU och som brottas med problem av övergående art.
- Lån med mikroekonomiska mål (Euratomlån och framför allt utlåning från Europeiska investeringsbanken (nedan kallad *EIB*) avseende åtgärder i tredjeland⁴). Dessa transaktioner har sedan 1994 täckts av garantifonden för åtgärder avseende tredje land (nedan kallad *fonden*)⁵, som upprättades för att bland annat begränsa de budgetmässiga konsekvenserna av anspråk på garantier som lämnas via budgeten för lån i tredjeland (om ett land har blivit medlem i EU täcks risken direkt av budgeten). Om det inte finns tillräckliga medel i fonden utnyttjas budgeten.

Rådets förordning om upprättande av fonden (nedan kallad *fondförordningen*)⁶, som antogs 1994, ändrades för första gången 1999. Enligt en andra ändring av denna rådsförordning år 2004 dras fondens täckning tillbaka om tredjeländer blir medlemmar i EU. Lån till medlemsstater som beviljats eller garanterats av gemenskapen täcks direkt av budgeten.

2. HÄNDELSER SEDAN RAPPORTEN PER DEN 31 DECEMBER 2007

Det skedde inga utbetalningar av lån inom ramen för lån för makroekonomiskt stöd (MFA) eller Euratomlån under det första halvåret 2008.

I oktober 2008 skedde en ny utbetalning av ett Euratomlån på 22 miljoner US-dollar.

EIB undertecknade finansiella transaktioner till ett totalbelopp på 1 884 miljoner euro i enlighet med det allmänna mandatet för 2007–2013 (rådets beslut 2006/1016/EG). Vad beträffar utbetalningar betalades det ut ett belopp på 911 miljoner euro, varav 286 miljoner euro i enlighet med det nya allmänna mandatet för 2007–2013.

---

¹ KOM(2008) 451 och SEK(2008)2249 utgör den föregående rapporten om de garantier som täcks av budgeten per den 31 december 2007.

² SEK(2008) [...].

³ Lån för makroekonomiskt stöd kan också beviljas i form av bidrag till tredjeländer. För ytterligare information om sådant stöd hänvisas till kommissionens rapport KOM(2008)590 och SEK(2008)2504.

⁴ De siffror som avser EIB-mandaten visas i tabell A1 och hänvisningar till rättsliga grunder anges i tabell A4 i bilagan.

⁵ För den senaste rapporten om fonden se KOM(2006)695 "Utförlig rapport om garantifonden" och det bifogade arbetsdokumentet från kommissionen (SEK(2006)1460).

⁶ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2728/94 av den 31 oktober 1994 om upprättande av en garantifond för åtgärder avseende tredje land (EGT L 293, 12.11.1994, s. 1).

Det bör påpekas att domstolen, efter yrkande från parlamentet, den 6 november 2008 ogiltigförklarade rådets beslut 2006/1016/EG, eftersom det hade antagits med stöd av en felaktig rättslig grund. Domstolen ogiltigförklarade beslutet och fastställde att *”verkningarna av beslut 2006/1016 ska bestå vad beträffar finansieringsåtaganden som Europeiska investeringsbanken har ingått och ingår fram till dess att ett nytt beslut antagits och trätt i kraft. Detta nya beslut ska antas inom tolv månader från det att denna dom meddelats och med stöd av lämplig rättslig grund, nämligen artikel 179 EG och artikel 181a EG i fördraget”*. Kommissionen håller för närvarande på att utarbeta ett nytt förslag till Europaparlamentet och rådet om detta.

3. UPPGIFTER OM RISKER FÖR BUDGETEN

3.1. Definition av risk

Riskerna för budgeten hänför sig till utestående kapital och ränta i samband med transaktioner som täcks av garantier.

Icke återbetalade transaktioner kommer att täckas av fonden när de avser tredjeländer (73 % av det totala utestående beloppet som täcks av garantier per den 30 juni 2008) och direkt av budgeten när de avser medlemsstater (lån till eller som gynnar projekt i medlemsstater står för återstående 27 % av det totala utestående beloppet). Den stora andelen garanterade lån som avser medlemsstater är en följd av de senaste utvidgningarna. Enligt artikel 1 tredje stycket i fondförordningen överförs lånerisken från fonden till budgeten när ett land ansluter sig till EU.

I denna rapport används två metoder för att bedöma riskerna för budgeten (antingen direkt eller indirekt via fonden):

- Den metod som går ut på att beräkna det totala utestående kapitalet för de berörda transaktionerna vid en given tidpunkt inbegripet upplupen ränta. Denna metod ger den risknivå som belastar budgeten vid en given tidpunkt.
- Den budgetmetod som definieras som ”den årliga risken för budgeten”, som utgår från beräkningen av det högsta belopp som gemenskapen skulle behöva betala ut under ett budgetår om inga garanterade lån återbetalas⁷.

---

⁷

Vid denna beräkning utgår man från att lån som inte återbetalas inte ökar, dvs. endast förfallna betalningar beaktas (se även avsnitt 1 i bilagan).

Tabell 1: Totala utestående belopp per den 30 juni 2008 i miljoner euro

	Utestående kapital	Upplupen ränta	Summa	%
<u>Medlemsstater*</u>				
Makroekonomiskt stöd	196	5	201	1 %
Euratom	435	9	444	3 %
EIB	3 976	36	4 012	23 %
<u>Delsumma medlemsstater*</u>	4 606	51	4 657	27 %
<u>Tredjeländer</u>				
Makroekonomiskt stöd	534	13	547	3 %
Euratom	39	1	40	<1 %
EIB	11 729	128	11 857	69 %
<u>Delsumma tredjeländer</u>	12 302	142	12 444	73 %
Summa	16 908	193	17 101	100 %
* Denna risk täcks direkt av budgeten och inkluderar Bulgarien och Rumänien eftersom de anslöt sig till EU den 1 januari 2007.				

I tabellerna A1, A2, A3 och A4 i bilagan återfinns närmare uppgifter om dessa utestående belopp, särskilt i fråga om tak, utbetalade belopp eller garantinivåer.

Det totala utestående kapital plus upplupen ränta som täcks av budgeten minskade något med 122 miljoner euro till 17 101 miljoner euro jämfört med situationen per den 31 december 2007.

3.2. Risk som avser medlemsstater

De risker som för närvarande avser medlemsstater är en följd av lån som beviljades före anslutning.

Under andra halvåret 2008 kommer den risk som belastar budgeten och som avser medlemsstater att uppgå till 378 miljoner euro. Av tabell 2 framgår att Bulgarien och Rumänien är rangordnade som nummer ett och två bland medlemsstaterna när det gäller utestående belopp.

TABELL 2: RANGORDNING AV DE MEDLEMSSTATER SOM SVARAR FÖR DEN STÖRSTA RISKEXPONERINGEN FÖR BUDGETEN UNDER ANDRA HALVÅRET 2008 (MILJONER EURO)

Rangordning	Land	2008	%
1	Rumänien	116,7	30,8 %
2	Bulgarien	91,9	24,3 %
3	Tjeckien	45,2	11,9 %
4	Polen	42,3	11,2 %
5	Slovakien	32,5	8,6 %
6	Slovenien	19,1	5,0 %
7	Ungern	18,1	4,8 %
8	Cypern	4,8	1,3 %
9	Lettland	3,7	1,0 %
10	Litauen	3,3	0,9 %
11	Estland	0,6	0,1 %
12	Malta	0,3	0,1 %
	Summa	378,3	100,0 %

Riskerna omfattar alla medlemsstater som var inbegripna i de senaste två utvidgningarna, med löptider till 2031.

3.3. Risk som avser tredjeländer

Under andra halvåret 2008 kommer den maximala risken för fonden avseende tredjeländer att uppgå till 571 miljoner euro. Nedan rangordnas de tio tredjeländer som står för de största totala utestående beloppen. Dessa länder står för 79 % av risken för fonden under 2008. Den ekonomiska situationen i dessa länder analyseras och kommenteras i avsnitt 6 nedan.

Tabell 3: Rangordning av de 10 tredjeländer som svarar för fondens största riskexponering under andra halvåret 2008 (miljoner euro)			
Rangordning	Land	2008	% av den totala maximala risken
1	Turkiet	158,4	21,8 %
2	Egypten	91,7	12,6 %
3	Tunisien	64,6	8,9 %
4	Marocko	64,4	8,9 %
5	Libanon	55,0	7,6 %
6	Sydafrika	46,8	6,4 %
7	Serbien	29,4	4,0 %
8	Mexiko	20,5	2,8 %
9	Jordanien	20,4	2,8 %
10	Kroatien	20,3	2,8 %
Totalt för dessa 10		571,3	78,7 %

Fonden täcker de garanterade lånen i 57 länder med löptider till 2038. Närmare landspecifika uppgifter återfinns i tabell A2 i bilagan.

3.4. Total risk som täcks av budgeten

Under andra halvåret 2008 kommer budgeten att täcka ett totalbelopp på 1 104 miljoner euro, vilket motsvarar de belopp som förfaller till betalning under denna period, av vilka 34 % avser medlemsstater (se tabell A2 i bilagan).

3.5. Riskutveckling

Risken i förhållande till medlemsstater väntas minska i framtiden när det gäller lånen till medlemsstater med finansieringsgarantier för Euratom, makroekonomiskt stöd eller finansiering från EIB i och med att dessa lån återbetalas (se figur A1 i avsnitt 1.3 i bilagan).

Den totala risken i förhållande till medlemsstater kommer dock att öka genom aktiveringen av gemenskapens system för medelfristigt ekonomiskt stöd (ett system för betalningsbalansstöd). Denna finansiella mekanism gör det möjligt att bevilja lån till en eller flera medlemsstater som ännu inte har infört euron och som redan har eller allvarligt hotas av svårigheter

beträffande bytesbalansen. Under andra halvåret 2008 ingicks ett avtal med Ungern om ett lån på 6 500 miljoner euro⁸.

Lån för makroekonomiskt stöd till tredjeländer beviljas genom rådsbeslut i varje enskilt fall. Det finansiella stöd som beviljats inom ramen för rådets beslut 2007/860/EG av den 10 december 2007 om makroekonomiskt stöd till Libanon omfattar ett lån på 50 miljoner euro och bidrag på upp till 30 miljoner euro. Enligt planerna kommer lånedelen att betalas ut i två lika stora delutbetalningar under 2009. Euratomlån till medlemsstater eller vissa låneberättigade länder utanför gemenskapen (Ryssland, Armenien, Ukraina) har ett tak på 4 miljarder euro, av vilket omkring 85 % redan har utnyttjats. Den återstående marginalen uppgår till cirka 600 miljoner euro. I enlighet med det nuvarande låneavtalet från 2004 till K2R4 i Ukraina (ett belopp i euro motsvarande ett avtal om lånefacilitet på 83 miljoner US-dollar) betalades det ut 39 miljoner euro under 2007. Som det förklaras i avsnitt 2 ägde en ny delbetalning på 22 miljoner US-dollar rum den 10 oktober 2008.

EIB:s tidigare allmänna mandat löpte ut den 31 juli 2007. Vid den tidpunkten hade avtal motsvarande totalt 98 % av det maximala taket inom ramen för detta mandat (20 060 miljoner euro – se tabell A5 i bilagan) undertecknats. Ett totalbelopp på 6 774 miljoner euro har ännu inte betalats ut inom ramen för EIB:s tidigare mandat, varav 97 % är kopplat till det tidigare allmänna mandatet⁹ och bör betalas ut inom 10 år från slutet av detta mandat, eftersom gemenskapsgarantin löper ut i slutet av denna period¹⁰.

Den viktigaste framtida riskfaktorn för budgeten i framtiden är den gemenskapsgaranti som beviljats EIB i enlighet med det allmänna mandatet för 2007–2013. Denna gemenskapsgaranti är begränsad till 65 % av totala utbetalda krediter och beviljade lånegarantier inom ramen för EIB:s finansiella transaktioner, minus återbetalda belopp, plus alla därmed förknippade belopp och med ett maximalt tak på 27 800 miljoner euro¹¹. Den 30 juni 2008 undertecknades låneavtal på sammanlagt 3 761 miljoner euro inom ramen för detta mandat, varav 3 352 miljoner euro ännu inte hade betalats ut vid tidpunkten för denna rapport (se tabell A6 i bilagan).

I figur A2 i avsnitt 1.3 i bilagan presenteras simuleringar av vissa scenarier för utbetalningar inom ramen för de mandat som föregick det allmänna mandatet för 2007–2013, samt inom ramen för det allmänna mandatet för 2007–2013, eftersom dessa utbetalningar har stor inverkan på avsättningar till fonden.

---

⁸ I november 2008 vände sig Lettland till EU med en begäran om bistånd inom ramen för detta stöd till betalningsbalansen.

⁹ Se avsnitt 1.3 i bilagan.

¹⁰ Se artikel 1.06 i det omräknade och ändrade garantiavtalet som undertecknades mellan EG och EIB den 30 augusti 2005 och den 2 september 2005.

¹¹ Uppdelat i ett fastställt grundläggande maximibelopp på 25 800 miljoner euro och ett frivilligt mandat på 2 000 miljoner euro som rådet ska besluta om.

4. UTEBLIVNA BETALNINGAR, UTNYTTJANDET AV BUDGETGARANTIER OCH UTESTÅENDE FORDRINGAR

4.1. Användning av likvida medel

I de fall en låntagares återbetalning är försenad använder kommissionen sina likvida medel för att undvika förseningar med åtföljande kostnader för dess egna lånebetalningar¹².

4.2. Utbetalningar från budgeten

Under andra halvåret 2008 begärdes inga anslag inom ramen för artikel 01 04 01 i budgeten, ”Europeiska gemenskapens lånegarantier”, eftersom inga uteblivna betalningar registrerades under första halvåret 2008.

4.3. Utnyttjande av garantifonden för yttre åtgärder

Om en låntagare (tredjeland) försummar att betala ett lån som beviljats eller garanterats av gemenskapen, ska fonden täcka den uteblivna betalningen inom tre månader från förfallodagen¹³.

Under första halvåret 2008 utnyttjades inte fonden.

De utestående försenade betalningarna per den 30 juni 2008 utgörs av straffränta från Argentina och uppgår till 1 718 493,12 US-dollar. Av detta belopp återstår fortfarande 1 448 433,44 US-dollar (motsvarande 918 823,54 euro) som ska återvinnas till fonden. Eftersom fonden inte utnyttjades för den återstående skillnaden utgör detta belopp en EIB-fordran.

5. GARANTIFOND FÖR ÅTGÄRDER AVSEENDE TREDJELAND

5.1. Återvinning

Ingen återvinning förekom under första halvåret 2008. Den 12 december 2008 återvanns dock ett belopp på 1 448 433,44 US-dollar i form av straffränta från Argentina.

5.2. Tillgångar

Den 30 juni 2008 uppgick fondens nettotillgångar till 1 029 656 202,33 euro.

5.3. Målbelopp

Fonden måste nå en lämplig nivå (målbelopp) som fastställts till 9 % av varje transaktions totala utestående kapitalskulder plus upplupen ränta. Kvoten mellan fondens tillgångar (1 029 656 202,33 euro) och dess totala utestående kapitalskulder¹⁴ (12 443 426 701,62 euro) enligt fondförordningen har förbättrats något från 8,26 % den 31 december 2007 till 8,29 % den 30 juni 2008. Denna kvot kommer att närma sig målet på 9 % efter överföringen i januari

---

¹² Se artikel 12 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 av den 22 maj 2000 om genomförande av beslut 94/728/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel

¹³ Se avsnitt 1.4.3 i bilagan för ytterligare uppgifter.

¹⁴ Inklusive upplupen ränta.

2009 av det belopp på 91,60 miljoner euro som vid utgången av 2007 fördes upp i det preliminära budgetförslaget för 2009.

Vid utgången av 2007 var fondmedlen lägre än målbeloppet. I enlighet med de nya bestämmelserna om avsättning som antogs av rådet den 30 januari 2007¹⁵ fördes en avsättning på 91,60 miljoner euro upp i det preliminära budgetförslaget för 2009 tillsammans med ett belopp på 500 000,00 euro för den externa utvärderingen inom ramen för översynen efter halva tiden av EIB:s externa mandat enligt rådets beslut 2006/1016/EG¹⁶.

6. RISKBEDÖMNING: EKONOMISKT OCH FINANSIELLT LÄGE I DE TREDJELÄNDER SOM ÄR FÖREMÅL FÖR EU:S VIKTIGASTE LÄNETRANSAKTIONER

6.1. Inledning

I de föregående avsnitten i rapporten redogörs för de kvantitativa aspekterna av budgetriskerna. De kvalitativa riskaspekterna, som är beroende av transaktionstyp och låntagarens ställning (se avsnitt 3.3 ovan), bör dock också bedömas. Tabeller över de länderspecifika riskbedömningarna redovisas separat i arbetsdokumentet från kommissionen. I rapporten och bilagan återfinns en sammanfattning av denna analys för de tio länder som svarar för den största budgetrisken under andra hälften av 2008 (se avsnitt 3.3 ovan) och de länder som svarar för en direkt riskexponering för gemenskapens budget (Makroekonomiskt stöd och Euratomlån). Nedan följer analysen beträffande kandidatländerna och de potentiella kandidatländerna.

6.2. Kandidatländerna

I **Kroatien** ökade reala BNP (bruttonationalprodukten) med 5,6 % under 2007, från att ha uppgått till 4,8 % under 2006. Tillväxtfaktorena var främst en högre privat och offentlig konsumtionstillväxt, understödd av en kraftig, om än avtagande, kredittillväxt, engångsutbetalningar till pensionärer och utgifter inför valet. Under det första kvartalet 2008 avtog den årliga ekonomiska tillväxten till 4,3 %, även om balansen i någon mån återupprättades i och med att konsumtionen dämpades i kombination med en investeringsuppgång, i synnerhet de privata investeringarna, vilket delvis berodde på en förbättring av det allmänna affärsklimatet. Underskottet i bytesbalansen ökade från 7,9 % av BNP år 2006 till 8,7 % år 2007, och vidare till 9,6 % under tolv månadersperioden fram till mars 2008, framför allt till följd av ett underskott i handelsbalansen. Detta underskott förstärktes ytterligare av en stark inhemsk efterfrågan, högre råvaru- och energipriser på världsmarknaden och en lägre exporttillväxt. Nettoinflödet av utländska direktinvesteringar ökade med 33 % under 2007 och nådde 9,1 % av BNP, vilket därmed mer än uppvägs bytesbalansunderskottet. Den totala utlandsskulden fortsatte att öka, vilket drevs på av en ökad direkt utlåning till företagssektorn samtidigt som både den offentliga sektorn och banksektorn minskade sin utestående utlandsskuld. Den totala utlandsskulden som andel av BNP ökade från 85,5 % av BNP i slutet av 2006 till 88,9 % i slutet av 2007.

I f.d. **jugoslaviska republiken Makedonien** ökade produktionstillväxten kraftigt till ca 5 % (i reala termer) under 2007, jämfört med 4 % under 2006. Tillväxten drevs främst på av exporten av stålprodukter och privat konsumtion. Bytesbalansen försämrades under årets sista

¹⁵ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 89/2007 av den 30 januari 2007 (EUT L 22, 31.1.2007, s. 1).

¹⁶ EUT L 414, 30.12.2006, s. 102.

månader och nådde ett underskott på nästan 3 % av BNP i slutet av 2007. Bruttoinflödet av utländska direktinvesteringar sjönk igen till 4,8 % av BNP i slutet av 2007, sedan ett privatiseringsprojekt inom energisektorn hade ökat inflödet av utländska direktinvesteringar till nästan 6 % av BNP under 2006. Förtida återbetalningar av lån minskade landets utlandsskuld till omkring 50 % av BNP.

I **Turkiet** minskade den årliga BNP-tillväxten till 4,5 % under 2007, jämfört med 6,9 % under 2006. Högre inflation och centralbankens kraftiga åtstramning av penningpolitiken i mitten av 2006 dämpade tillväxten av den inhemska efterfrågan. Bytesbalansunderskottet låg kvar oförändrat på omkring 6 % av BNP. Bruttoinflödet av utländska direktinvesteringar nådde 3 % av BNP under 2007, varav omkring två tredjedelar avsåg finanssektorn. Under förra året minskade landets utlandsskuld med omkring 2 procentenheter, till 37 % av BNP i slutet av 2007. Samtidigt sjönk statsskulden till 39 % av BNP från 46 % under 2006. Turkiska banker tar ofta upp lån utomlands för att finansiera den inhemska utlåningen, och de förväntas därför gradvis påverkas av den globala kreditåtstramningen.

6.3. Potentiella kandidatländer

I **Bosnien och Hercegovina** dämpades den reala BNP-tillväxten från 6,7 % under 2006 till 6 % under 2007. Under 2007 bidrog det växande handelsunderskottet till en ökning av bytesbalansunderskottet från 8,4 % av BNP under 2006 till 13,1 % av BNP under 2007. Bytesbalansunderskottet finansierades helt av nettoinflöden av utländska direktinvesteringar eftersom omfattande privatiseringar i Republika Srpska (Република Српска), i förening med en relativt bättre utveckling av s.k. greenfieldinvesteringar av utländska aktörer, ledde till att de utländska direktinvesteringarna ökade kraftigt till 13,8 % av BNP. Den utländska statsskulden minskade till 18,5 % av BNP i slutet av 2007, medan den totala utlandsskulden beräknas understiga 50 % av BNP.

I **Serbien** ökade reala BNP med 7,5 % under 2007. Underskottet i bytesbalansen ökade till 16 % av BNP till följd av ett växande handelsunderskott och en nedgång i löpande nettotransfereringar. Nettoinflödet av utländska direktinvesteringar minskade till 5,1 % av BNP samtidigt som den utländska upplåningen ökade till 10,3 % av BNP. Till följd av det dämpade kapitalinflödet minskade Serbiens centralbanks totala valutareserv till 3 % av BNP. Centralbankens valutareserv motsvarade 7,5 månaders import av varor och tjänster i slutet av året. Utlandsskulden låg oförändrat på 62 % av BNP medan den privata sektorns utlandsskuld uppgick till 41 % och den offentliga sektorns utlandsskuld till 21 % av BNP i slutet av 2007.

I **Montenegro** tyder BNP-beräkningarna på en kraftig ekonomisk expansion med 8 % under det första halvåret 2008, understödd i första hand av tjänster på produktionssidan och av den privata konsumtionen på efterfrågesidan. Underskottet i bytesbalansen försämrades kraftigt till 39 % av BNP till följd av ett stort handelsunderskott och en klart stagnerande export. Inflödet av utländska direktinvesteringar minskade dock något under första halvåret 2008, vilket sänkte nettoinflödet till 22 % av BNP. Statsskulden ökade till 33,6 % av BNP till följd av den kraftigt ökade inhemska skulden. Däremot minskade landets offentliga utlandsskuld till 17,5 % av BNP, sedan det positiva budgetutfallet möjliggjort återbetalningar till multilaterala fordringsägare.